

„A pénzügyi kultúra aktuális kérdései, különös tekintettel a banki szolgáltatásokra”

PÉNZ 7

IX. Szakmai Nap

Miskolci Egyetem, 2017. 03.08.

A gazdálkodási - pénzügyi kultúra fejlesztésére való felkészítés a közgazdásztanár képzésben (Az Eszterházy Károly Egyetem törekvései)

Hollóné Kacsó Erzsébet PhD.

Eger, Eszterházy Károly Egyetem

„Vázlat”

Milyen az *oktatási intézmények / az iskolai oktatás szerepének megítélése* a gazdálkodói, pénzügyi kultúra fejlesztésében?

Miért van „fáziskésésben” az az oktatási rendszer a pénzügyi kultúra fejlesztése terén?

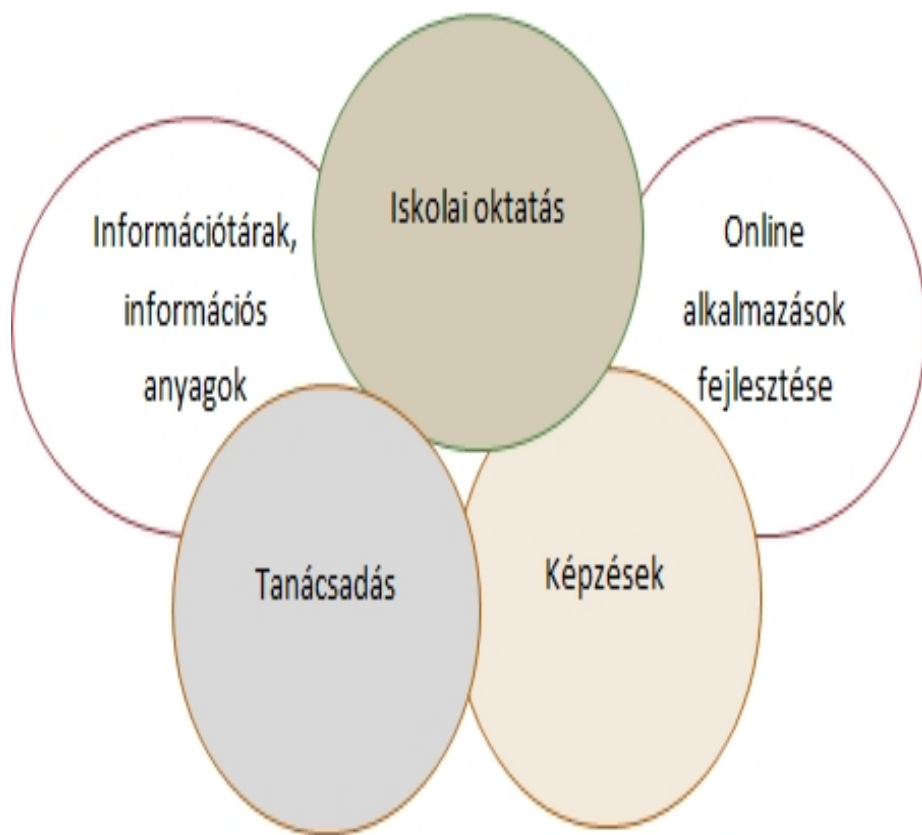
Mit tehet egy oktatási intézmény a jövő generáció pénzügyi kultúrájának javításáért?

Hogyan készülnek a közgazdász tanárjelöltek a gazdasági pénzügyi kultúra ”oktatására”? (EKE törekvései)

Milyen lehetőségei vannak az oktatási rendszernek, az iskolának a gazdálkodói, pénzügyi kultúra fejlesztésében?

A pénzügyi kultúra fejlesztés eszközei – az iskola felelőssége, lehetőségei

1. ábra A pénzügyi kultúra fejlesztés eszközei

A 90-es évek (a piacgazdaság törvényszerűségei; a **2008-as válság**)

↓
megváltozott gazdasági feltételrendszerhez igazodás szükségessége!

↓
Pénzügyi kultúra fejlesztés:

az iskolai oktatás

- **szerepe** (eltérő vélemények)
- *feladata („a tanulókat pénzügyi ismeretekre és azok gyakorlati alkalmazására is megtanítani!”)*

A pénzügyi kultúra meghatározó elemei

„A pénzügyi kultúra kompetencia modellje”

Forrás: Balázsné Lendvai Marietta: Bankmarketing szerepe a pénzügyi kultúra fejlesztésében PhD. 2013.41.o. alapján, kiegészítésekkel

Könnyen fejleszthetők

Könnyen látható,
tudatos szint

- Pénzügyi ismeretek
- Pénzügyi jártasság
- Pénzügyi készségek

- **Pénzügyi alapfogalmak, folyamatok ismerete - tanulás** révén sajátítható el;
- **jártasság** a gyakorlottság **alacsonyabb szintje - a rögzült ismeretek felidézése;**
- **készség** a gyakorlottság **automatikus szintje – a teljesítményképes tudás**

Látható,
tudatos szint

- Képességek

Az egyén tulajdonságai : emlékezet, gondolkodás, normakövetés – ***a választani tudás képessége***

Nehezen fejleszthetők

Nehezen látható,
személyiségbe integrált
szint

- Hagyományok, szokások
- Normák, gondolkodási minták
- Nézetek, értékek, feltételezések
- Vágyak, attitűdök

A konstruktív magatartást megalapozó **szociális kompetencia elemek**

A „fáziskésés” –iskolai oktatást érintő- vélelmezett okai

■ Nemzeti Alaptanterv hiánya / hiányosságai

- NAT 1995. - *megjelentek a gazdaságismereti témák....*
- NAT 2003. – *a „behozott”, nem hagyományos műveltségelemek visszaszorulása*
- NAT 2007. - **bekerültek a NAT-ba a kulcskompetenciák**
- NAT 2012. –
  - *Kulcskompetencia: a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia*
  - *Új, kiemelt fejlesztési terület, nevelési cél: a gazdasági és pénzügyi nevelés*
    - *„mindenki számára kötelező minimális tananyag” előírás !*

■ A tanárok intézményes felkészítése nem megoldott / „a tanárok felkészültsége hiányos”

A gazdaságismeretet közismereti tárgyként tanító tanárok képzése vs. közgazdásztanári szakmai tanárképzés

Tanárképzés: „egri eset” - múlt-jelen

■ A célcsoport igényeire, sajátosságaira szabott tananyagok hiánya

Új tankönyv(ek) bemutatása

A „fáziskésés” vélelmezett okai (2): a tanárok intézményes felkészítése „Múltidéző” az egri intézmény első kísérlete

- **1992- 2006. Gazdaságismeret szakos tanárképzés**
  - ❑ ~ *közismereti tantárgyként kezelte a gazdasági ismereteket, s ehhez megfelelő kompetenciákkal rendelkező tanárokat képzett.*
  - ❑ *Paradox helyzet: 2009 – a szak „kifutása” a 2008-as válság időszakában !*
- **2010-től Közgazdásztanári MA képzés (szakmai képzés, vállalkozási ismeretek szakirányon).**

A két képzés kompetenciakészlete *hasonlóságokat és markáns eltéréseket mutat.*

Kérdés: a két szak „átválthatósága”:

- ***A gazdaságismeret szakos tanárból a közgazdász mestertanár - viszonylag rövid idő alatt (osztott képzésben, főként szakmai ismereteik kiegészítése) ✓***
- **Fordítva? *A közgazdász-tanár el tudja látni a „fiatalabb korosztály” felkészítését? Erre a szakmai felkészültsége alkalmassá tenné, de a módszertani kultúrája nem feltétlenül!***

Tanártovábbképzések, tréningek

Közgazdász tanár képzés (osztatlan forma): felkészülés a „kettős szerepkörre” a gazdálkodói-pénzügyi szemléletformálás terén

Kiemelés: Közgazdász tanár szak tanegység-listájából

NAT szakterületi- illetve OKJ szakmacsoportos ismeret					10		
NMG_KG109G3	A KKV-k a gazdaságban	Gy	2	3	8	K	
NOG_KG102G4	A pénzügyi-gazdálkodási kultúra kialakításának szakmai alapjai	Gy	2+2	4	8	K	
NOG_KG105K3	A közgazdasági oktatás aktuális szakmai kérdései	K	2+1	3	8	K	

„A pénzügyi-gazdálkodási kultúra kialakításának szakmai alapjai” c. tárgy **főbb témakörei, módszertani megoldásai**

- **Gazdálkodói szemléletformálási törekvések régen és napjainkban**
- **A NAT gazdasági és pénzügyi neveléssel, valamint a kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia fejlesztésével kapcsolatos törekvései -**

kerettanterv elemzések – tartalom, ajánlott módszerek (egyéni, csoportmunka, prezentációk)

- **GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI KULTÚRA I. – 7.-8. ÉVFOLYAM**
- **GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI KULTÚRA II. - 9–10. évfolyam**
- **VÁLLALKOZZUNK! I. 7–8. évfolyam**
- **VÁLLALKOZZUNK! II. 9–10. évfolyam**
- **ETIKUS VÁLLALKOZÓI ISMERETEK 11-12. évfolyam**
- **KÖZGAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI ALAPISMERETEK 11-12. évfolyam**
- **MUNKAPIAC 9–10. évfolyam**

Szabadon választható tanegységek versenye (20 ill. 17 tárgy 10% időkeretben)

!?

A pénzügyi-gazdálkodási kultúra kialakításának szakmai alapjai” c. tárgy főbb témakörei, módszertani megoldásai (2)

- **Pénzügyi kultúra tartalma, összetevői, makrogazdasági összefüggései**
- **A magyarországi pénzügyi kultúra kutatások jellemzői, eredményei**
  - *Magyarországi pénzügyi kultúra kutatások elemzése 2006* - (célok, célcsoportok, eredmények)
  - *A közgazdásztanár-jelölt hallgatók önálló felmérései (szempontok, mérés, értékelése, prezentálása)*
- **Pénztörténet – gazdaságtörténet.**

Szemléltetés, konkrét esetek, módszerek a pénz, pénzügyek jelentőségének tudatosítására.
- **A „tudásgazdaság” háztartásokra (is) ható, új jelenségei:**

Egyéni kutatások, prezentációk az ’új gazdaság’ jelenségeiről: a tömeges „testreszabás”; újszerű fogyasztói elvárások; a minőség jelentősége, új típusú foglalkoztatási formák; .....

„A pénzügyi-gazdálkodási kultúra kialakításának szakmai alapjai” c. tárgy **főbb témakörei, módszertani megoldásai** (3)

- **Korszerű pénzkezelés a gyakorlatban: háztartások, vállalkozások banki kapcsolatai**
  - *Banklátogatás* (helyi kereskedelmi bankfiók) ; *Bankszakemberek előadásai*
- **Beszélgetés tanítási módszerekről** közgazdásztanár szakon végzett kollégával;
- **Könyvbemutató /~ajánló** –*szabadon választott- gazdasági témájú szakkönyv*
- **A háztartások gazdálkodásának főbb témakörei, tartalmi, módszertani eltérései különböző képzési szinteken I – II.**
  - **Óratervek készítése, bemutatása, feladatmegoldások, prezentációk**
    - *az „Iránytű a pénzügyekhez” c. középiskolai tankönyv és*
    - *a megjelenés alatt álló általános iskolásoknak szánt könyv témáiból*

A gazdasági-pénzügyi kultúra fejlesztését szolgáló **új tankönyvek** bemutatása

---

Felkészülés az új pénzügyi tankönyvek módszertani feldolgozására.

A Pénziránytű könyveinek jellemzői (egyedi vonásai)

Célcsoport : 9-10. o. (megjelent 2016) ; 7.-8. o. (*megjelenés alatt*)

■ Hiánypótló jellegűek

- ❑ *a nem átvett tananyagok (adott gazdaság körülményei, életkori sajátosságok maximális figyelembevétel);*
- ❑ *kerettanterv(ek)hez igazodnak („A gazdasági-pénzügyi kultúra I.; II.)*

■ Tartalom

- ❑ *tananyag korszerű és gyakorlat-orientált*
- ❑ *a gazdaság működésének és a mindennapi pénzügyek menedzselésének megközelítése: a család-egyén helyzetére gyakorolt hatás oldaláról;*
- ❑ *Eltérés: életkori sajátosságoknak megfelelően (a tananyag mennyisége, mélysége + élethelyzetekhez igazodó fejezetek)*

Felkészülés az új pénzügyi tankönyvek módszertani feldolgozására.

A Pénziránytű könyveinek jellemzői (egyedi vonásai 2.)

- **Szisztematikus felépítés - új módszerek**
  - ❑ a fejezetek / leckék **címei, alcímei** érdeklődést felkeltő, **motiváló kérdések**;
  - ❑ a címadó kérdések megválaszolásához az *adott élethelyzethez jól megválasztott történetek és további kapcsolódó kérdések/feladatok*;
  - ❑ lényegre törő *magyarázat (és tippek)*;
  - ❑ *kiegészítés: további ismeretszerzésre ösztönző – különböző hivatkozott forrásokból kiemelt – érdekesség (/„jó ha tudod”) rovat*;
  - ❑ *összegzésként ismételten a címadó kérdések korrekt válaszokkal.*
(Viták tárgya: kell-e összefoglalás avagy nem)
- **Az alaptankönyv főbb kiegészítői**
  - ❑ *Feladatbank* –nyomtatható formulák vs. *Munkafüzet* - feladatok nehézségi szint szerinti kategorizálása, pontértékekkel
  - ❑ *Tanári kézikönyv* (tantárgyhoz kapcsolás, témaindoklás, óravázlat (+) feladatok megoldások, lehetséges tanulásszervezési eljárások)

Felkészülés az új pénzügyi tankönyvek módszertani feldolgozására

Tanárok / tanárjelöltek teendői

Tanári kézikönyv – központilag vezérelt módszertani kivitelezés?

■ **A módszertant, *nem lehet, és nem is szabad „központilag vezérelni”!***

Az alkalmazott módszer több tényezőtől függ:

- **a gyermekcsoport** képességbeli és szociokulturális jellemzőitől;
- **tanár** habitusától, stílusától, „*módszertani repertoárjától*”;
- Az adott iskolában rendelkezésre álló **tárgyi-infrastrukturális jellemzőktől**.

■ **Nem zárja ki, hogy legyen egy ajánlott minta**, olyan javasolt mód, ahogyan a tananyag a javasolt taneszközök segítségével feldolgozható!

Tanári kézikönyv ajánlata – a tanárjelöltek egyéni megoldásai

A oktatás-módszertani szempontból feldolgozott/feldolgozandó témák:

- „Befektetés-értékelés tanegység” szemináriumán: befektetési szempontok, döntések és következményeik
- „A pénzügyi-gazdálkodási kultúra kialakításának szakmai alapjai” tanegység keretében: (különböző szinteken) a korszerű pénzkezelés; gazdasági kockázatok a családban; zsebpénz, avagy a diák gazdasági szerepei témakörök

Összegzés

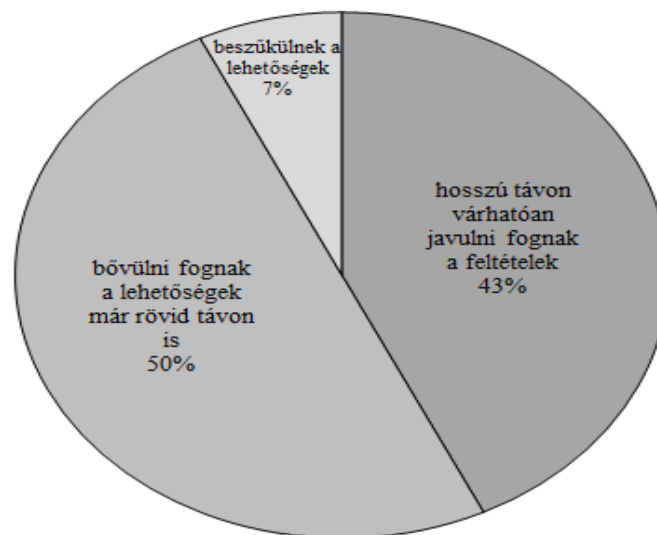
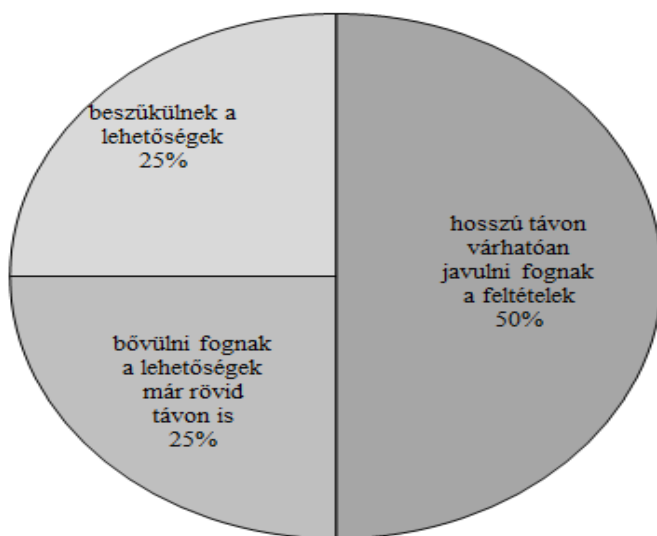
Az iskolai oktatás szerepe a pénzügyi kultúra fejlesztésében Lehetőségek - kérdőjelekkel

Változás a pénzügyi kultúra fejlesztését akadályozó tényezőkben

- **A NAT 2012 – átdolgozás alatt : az új NAT koncepció feltételezhetően javít a lexikális tudás és képesség-készség arányain**
  - ***Kérdés: a gazdasági-pénzügyi ismeretek változatlanul szabad időkeretben, avagy kötelező tárgyként oktatása ?
(érvek - ellenérvek)***
- **A tanártovábbképzések gyarapodtak (gyakorlatorientált, változatos módszerekkel) - az oktatási intézmények keretein kívül**
  - ***Kérdés: a gazdasági- pénzügyi ismeretek („kötelezőként”) szélesebb körben való oktatásához biztosíthatók a személyi feltételek?***
- **A célcsoport(ok) igényeire, sajátosságaira szabott tananyagok hiánya – megoldódik (a Pénziránytű Alapítvány gondozásában megjelent könyv(ek))**
  - ***Dilemma: egy kerettantervhez egy vagy tankönyv?***

Befejezésül:

Közgazdásztanár szakon végzett Hallgatóink/Kollégáink véleménye az iskolai gazdasági szemléletformálás jövőjéről

Megjegyzés: felmérés minden évben: legmarkánsabb változás 2013-ról **2014-re**.

Az utóbbi vélekedés-arány **jelenleg is helytálló!**

Forrás: Csugány - Hollóné -Kádek- - Tánczos: Gazdasági tanárképzés az Eszterházy Károly főiskolán .

Új Pedagógiai Szemle 2016. 3-4.107.o.

A pénzügyi kultúra fejlesztése a gazdálkodói szemléletmód erősítése:
az elkötelezett gazdasági –pénzügyi szakemberek és pedagógusok
együttműködésével lehetséges!

Köszönöm a figyelmet!